

Het is nooit groen genoeg

De groene revolutie van minister Cramer komt te traag op gang.

door **Sandra Donker**

DEN HAAG – Met vinnige koppen stonden ze vorige week tegenover elkaar. Minister van milieu Jacqueline Cramer en de directeur van de stichting Natuur en Milieu, Mirjam de Rijk, bezondigden zich aan een ouderwets potje welles-nietes.

Welles, gaat dit kabinet de ambitieuze doelstellingen op het gebied van klimaat, duurzame energie en milieu halen, was de stellige inzet van een verbeterde Cramer. Nietes, kaatste een verhitte De Rijk terug.

Minister Cramer

„U bent totaal blind voor de cijfers.” Volgens de milieuorganisatie heeft hooguit de helft van 25 opgestelde doelstellingen om Nederland schoner, zuiniger en milieuvriendelijker te maken, kans van slagen.

De ruzie ontstond tijdens de presentatie van de Milieubalans van het Planbureau voor de Leefomgeving. Het bureau is voorzichtig. Ja, de lucht is schoner, en ja, de groei van de economie gaat niet meer automatisch ten koste van het milieu, zoals vroeger. Maar of Nederland de uitstoot van CO₂ met 30 procent kan verminderen in 2020, noodzakelijk om de opwarming van de aarde tegen te gaan, is maar helemaal de vraag.

Op natuurgebied geldt dezelfde dubbelhartigheid. Het huidige kabinetsbeleid heeft gunstige gevolgen voor de natuur, constateert het planbureau, maar het aantal soorten planten en dieren holt achteruit en de nationale landschappen staan zwaar onder druk.

Deskundigen delen de optimistische toon van Cramer dus niet. Het huidige kabinet is halverwege de rit, maar van de beloofde groene revolutie is nog weinig te merken, is hun indruk.

„Het begon goed, met een ambitieus programma, maar eerlijk gezegd vind ik het diep droevig wat er tot nog toe op tafel is gekomen”, zegt André Faaij, hoofddocent duur-

zame energie aan de Universiteit Utrecht. „Nederland zou harde keuzes moeten maken, maar er wordt niet doorgepakt.”

Vorige week uitten deskundigen uit het bedrijfsleven en de wetenschap tijdens een hoorzitting in Den Haag ook twijfel over de vraag of het lukt om, zoals afgesproken, in 2020 de energiebehoefte voor 20 procent uit wind, zon en de aarde te halen.

Faaij loopt als adviseur op energiegebied voor de overheidsorganisaties voortdurend aan tegen Haagse hokjesgeest. „Iedereen is met zijn eigen hobby bezig. Een beetje geld hier, wat subsidie daar. Maar de stabiliteit is ver te zoeken. Nie-

mand, Cramer niet en Balkenende niet, heeft de regie in handen. Gaan we nu toch weer in kernenergie investeren?”

Wat dit kabinet parten speelt, is de keuze om milieuafspraken met de industrie, landbouw en de vervoerssector te willen regelen in convenanten. Deze overeenkomsten zijn boterzacht, zeggen critici. Er is geen stok achter de deur, er staan geen straffen op het niet nakomen van afspraken, ze verplichten tot niets. Soms staat er letterlijk in dat partijen zich er niet aan hoeven te houden.

Er zijn lichtpuntjes. Groener dan het vorige kabinet is Balkenende IV absoluut. Er wordt gewezen op de

vliegtax, de ecotax, de vergroening van het belastingstelsel en de verpakkingstax. Ook in de bouw verbeterd veel. Energiezuinige ketels, isolatie en klimaatneutraal wonen zijn de norm. „De sector heeft ontdekt dat het profijtelijk is te investeren.”

Aan de inzet van Cramer ligt het niet, zegt klimaatdeskundige Pier Vellinga. „Ik vind dat zij vooruitgang boekt. Het is nooit genoeg en altijd te laat, maar je ziet initiatieven ontstaan, variërend van het gebruik van warmte uit kassen tot energiewinning uit afval. Ik zou zeggen: milieubeweging, en mevrouw De Rijk voorop, stop met moppen en steek de handen uit de mouwen.”